

Stanisław Krasucki

Jerzy J e n s z - "K r e p d e s z y n".

Ur. 28.10.1914 w Petersburgu, s. Karola, Henryka i Wandy, Karoliny z d. Berdo, potomków polskich zesłańców z 1863 i żołnierza kampanii 1812 w służbie Napoleona I. Powraca do Polski z Taszkientu wraz z rodzicami w 1924. Ojciec-właściciel przeds. wodno-meliorac., a następnie pracownik w Zarządzie Miasta Wilna i Viceprzyzydent Miasta.

W 1928 Jerzy zdaje egzamin do Gimnazjum im. Adama Mickiewicza i wstępuje do Czarnej Trzynastki Wileńskiej. Następnie przechodzi do Państw. Szkoły Technicznej im. J. Piłsudskiego w Wilnie, którą kończy w 1936. We wrześniu ^{kwiecień} 1936 rozpoczyna służbę wojskową w Szkole Podchorążych Rezerwy we Włodzimierzu Wołyńskim. Po jej ukończeniu ^{otrzymuje} przydział do 3 ^{PAC} Pułku Artylerii Ciężkiej w Wilnie. Podejmuje studia na Politechnice Warszawskiej, przerwane wybuchem wojny 1939. W kwietniu 1939 żeni się z Regimą Smigielską, a w sierpniu otrzymuje kartę mob. do 3 ^{2 km} PAC. Z ^{pułkiem} Pułkiem ^{przechodzi} (przechodzi) szlak bojowy, m.in. od Warszawy, ^{po} Chełm, Tomaszów Lubelski, Zamość, bierze udział w ciężkich walkach w okolicach Wożuczyna. 18 września po wyczerpaniu amunicji i otrzymaniu wiadomości o agresji sowieckiej, następuje rozformowanie baterii na małe grupki. Ppor. ^{J.} J e n s z wraz z kilkoma kolegami doniera do Brześcia n/Bugiem, gdzie zostaje ogarnięty przez patrole sowieckie. Wywieziony do Starobielska podczas transportu do innego łagru podejmuje udaną ucieczkę i dociera do Wilna. Tu pracuje w spółdzielni budowlanej, wkrótce jednak zmuszony jest ukrywać się przed władzami litewskimi.

Faint, illegible text, possibly bleed-through from the reverse side of the page. The text is arranged in several paragraphs across the page.

ką-sowieckimi i opuścić miasto. Po wybuchu wojny niemiecko-sowieckiej powraca do Wilna. Zaprzysiężony ^{zobacz rozprawę} do służby w ZWZ-AK w czerwcu 1941. Wkrótce znów opuszcza Wilno. Pracuje i działa w konspiracji na terenie pow. Mołodeczno. Przebywa w majątku ziemskim Jachimowszczyzna. Jest mocno zaangażowany w systemie zdobywania i dostaw broni dla oddziałów AK. Zagrożony aresztowaniem zmienia często miejsce pobytu, aby ostatecznie wiosną 1944 znów znaleźć się w Wilnie. Melduje się u drużynowego Czarnej Trzynastki. [→] Józefa Grzesiaka - Czarnego, pełniącego wówczas w AK funkcję komendanta wojennego [→] dzielnicy "D" /śródmieście/. Józef Grzesiak, kpt. "Kmita" ^{to} włącza Jęszka do drużyny zbrojeniowej, zajmującej się zdobywaniem i kompletowaniem broni dla całej ^{to} dzielnicy "D". Drużyna uzbrojenia ~~działa już od paru lat. Są ustalone punkty składowania i cały system zdobywania - włamywanie się do magazynów wojskowych jednostek litewskich i niemieckich, rozbieranie żołnierzy jak również docieranie do miejsc pozostawienia broni przez jednostki polskie w 1939 i sowieckie w 1944. Następnym problemem to transport zdobyczy do miejsc składowania w mieście nasyconym wojskiem i policją okupanta i litewskich kolaborantów. Ostatnim etapem dozbrojenia jest okres przed "Burzą", kiedy wykorzystuje się dezorganizację jednostek okupanta.~~ ^{W okresie poprzedzającym "Burzę"} Ppor. "Krepdeszyn" uczestniczy wtedy m.in. w akcji na gmachy Uniwersytetu Stefana Batorego oraz na magazyny na terenie ~~kwadratu~~ placu Napoleona, zajmowane przez Schutzpolizei. Zdobyto tam karabiny, amunicję i rusznicę ppanc. Plonem innej akcji, na warsztacie rusznikarskim przy ul. Jezuickiej, jest kilka mpi i kompletny ckm.

W akcji "Burza" ^{J.} ppor. "Krepdeszyn" zostaje 5 lipca 1944 wyznaczony dowódcą plutonu osłony komendy ^{J.} dzielnicy "D". Pomimo silnej koncentracji n-pla udaje ~~mu~~ się zająć gmach starostwa i osiągnąć teren objęty ulicami: od północy Poznańską, Ludwisarską, Bonifraterską, od wschodu Biskupią i Uniwersytecką, od południa Dominikańską i Trocką, a od zachodu - Zawalną. ~~W gmachu starostwa zdobyto magazyny broni policji litewskiej.~~

Historycznym aktem walk o Wilno jest zawieszenie narodowej flagi, ^{- jako rękaw ukoronowania -} jako ukoronowanie ^{na wieży} zdobycia Góry Zamkowej. Rozkaz opanowania Góry Zamkowej ^{J.} otrzymuje ppor. "Krepdeszyn" rankiem 13 lipca. ~~Ma tam również zawiesić~~ polską flagę państwową na wieży, pozostałości z ruin zamku, dominującej

[Faint, illegible text, possibly bleed-through from the reverse side of the page]

nad miastem. Ma to być podkreślenie polskości Wilna i jego nierozzerwalnej więzi z Macierzą. Wybrany przez ppor. "Krepdeszyna" patrol dociera w ogniu n-pla do podnórza Góry, likwiduje posterunek niemiecki i gniazdo ckm i przedostaje się do ruin zamku. Po karkołomnej spinaczce na wieżę dokonany zostaje akt zawieszenia flagi. Podczas zejścia ppor. "Krepdeszyn" zostaje kontuzjowany wybuchem pocisku artyleryjskiego. W zawieszeniu flagi bierze też udział kpr. "Zan" /Artur Rychter/, również z Czarnej Trzynastki, zmarł w 1946 w sowieckim łagrze na skutek dezynтерии i wycieńczenia organizmu.

Po internowaniu oddziałów AK ppor. "Krepdeszyn" podejmuje próbę ucieczki w drodze do Miednik /nieudaną/. Następna próba, z samych Miednik jest pomyslna. Przedostaje się do Wilna, gdzie w grudniu 1944 ^{zab.} aresztowany. Sledztwa w więzieniach na Łukiszkach i Ofiarnej, zesłanie do łagru NKWD nr 140 w Kalininie RFSRR.

Powraca do Polski w 1946 jako inwalida na skutek przejść w sowieckich łagrach oraz kontuzji w walkach. Pracuje przy odbudowie portu Gdynia, kończy studia, ^{o 1950 wykupie ogólnie myślowy} pracuje przy budowie kombinatu metalurgicznego Nawa Huta i innych zakładów przemysłowych. W 1979 przechodzi na emeryturę. Działa czynnie w SZŻAK - Oddział Kraków-Wschód jako przewodniczący Komisji Historycznej. Opracowuje wartościowe wspomnienia kombatancji z czynu zbrojnego ZWZ-AK Ziemi Wileńskiej i Nowogródzkiej.

Archiw. J. J. Plent. W. B. B. B.

Wzminow Lrasuch

W opracowaniu oparto się na wspomnieniach Jerzego Jensa oraz książce Romana Korab-Żebryka Operacja Wileńska AK.

Bolesław... 1989
 J. Jensa, Polska flaga na Leuku Górnym, Kosów 2 BSO 110
 J. Jensa "Dre m... am... 1944 [u:] Okręgu Włocławek
 ... Kosów 1992, 42 SZŻAK
 Dokumenty: Medalion ze Udziałem w Wojnie Obronnej 1939 r.
 Wyższa Akcja Własna
 Wyższa Akcja Własna
 Medalion Włocławek
 Wyższa Akcja Własna
 Wyższa Akcja Własna

Faint, illegible text, possibly bleed-through from the reverse side of the page. The text is mirrored and difficult to decipher.

1945

Faint, illegible text at the bottom right of the page.